

reeds aangehaald), er weinig uitzicht bestond voor een betrekkelijk vroege invoering van een verbeterde „Order of Service”. Toch werden de deputaten gecontinueerd „om aan de opdracht haar door de Synode van 1922 gegeven te voldoen”.

Weer rustte de zaak twee jaren, toen de Synode van 1926 zich uitsprak ten gunste van een uniforme maar meer buigbare (flexible) orde van eeredienst. Als gronden werden aangegeven, dat de eenheid eener kerkengroep zich uitspreekt niet alleen in leer en tucht maar ook in eeredienst. Verder dat er een toenemend sentiment was ten gunste van een verbeterde orde, en dat de uniformiteit, geëijkt door gewoonte en overlevering, reeds langzamerhand gebroken werd. Daarom kregen deputaten opdracht verder voort te arbeiden. Wat het „langzamerhand gebroken” worden betrof, had het desbetreffende rapport er op gewezen, dat een onzer kerken reeds den dienst der verzoening (confessie en absolutie) had ingevoerd en dat anderen het gebed voor het offeren der gaven hadden geïntroduceerd. Dat eerste zoowel als het laatste zeker conform aan wat we lezen in het Rapportenboek Nederl. Kerken voor 1923 omtrent „Belijdenis van zonden”, „verkondiging van vergeving der zonden” en de twee formules bij de aankondiging der collecte (n), bl. 139 en 140. Een lange historie dus.

Doch op de Amerikaansche Synode van 1928 ging het ontwerp van 1920 voor den morgendienst ten slotte er door. Wel constateerden de deputaten ad hoc in hun rapport, dat de critiek vooral gericht was op „den dienst der verzoening”, met name tegen de elementen van confessie en absolutie, welke zocht om de lezing van Wet en Credo organisch te verbinden, maar de Classis, die het bezwaar op den voorgrond bracht was abus (mistaken) verklaard in hare bewering. Zij had niet onderscheiden tusschen de basis van onze verhouding tot God en haar wezen. Men beriep zich op Calvin's Straatsburg liturgie, welke de beide stukken van Confessie en Absolutie bevatte. In Genève had hij slechts wegens tegenstand der regeering de Absolutie laten vallen, met een bezwaard hart. Ook Dathenus had beide stukken in de Liturgie opgenomen. We lezen, blz. 93 van het Rapport: „Maar hoe vast een grond voor ons geloof is gegeven door zulk een absolutie als Calvin's gal”. Verder werd beweerd, bl. 94, „that no divine service is complete without it, since it is an essential element of the fellowship of God and his people and of his people with Him”. Op blz. 109 werd beweerd, en in de Acta Synodi, blz. 55 herhaald: „The centre and core of the service of reconciliation is the Absolution. When this is omitted, the rest is meaningless from a liturgical point of view”. (Vertaling: het centrum en de kern van den dienst der verzoening is de Absolutie. Wanneer die er uitgelaten wordt, is het overige zonder betekenis vanuit een liturgisch gezichtspunt.) Dat waren zeker zeer sterke beweringen. Doch de Synode van 1928 aanvaardde volgens Art. 62 de volgende Orde voor den morgendienst:

- 1) Votum of Psalm.
- 2) Salutatie of Votum.
- 3) Psalm of Salutatie.
- 4) Lezing der Wet en Korte Inhoud ervan volgens Matth. 22, indien begeerd.
- 5) Belijdenis van zonde of Boetpsalm of beide.
- 6) Absolutie.
- 7) Credo (lieft door Dienaar en gemeente.)
- 8) Psalm.
- 9) Algemeen Gebed, besloten met het Gebed des Heeren, door den Dienaar, alleen, of door predikant en gemeente te saam.
- 10) Collecte en Psalm.
- 11) Gebed over de collecte (optional).
- 12) Lezing der Heilige Schrift.
- 13) Predikatie.
- 14) Gebed.
- 15) Psalm, met of zonder Doxology.
- 16) Slotzegen.
- 17) Doxology hier, zoo begeerd.

Zeventien onderdeelen dus. Het Nederlandsche voorstel noemde er 15. De invoering van deze verbeterde orde zou niet plaats grijpen in een plaatselijke kerk voor ze er rijp voor was. Doch de Synode kon niet wachten tot al de kerken gereed waren voor de verandering met het oog op grootelijks verschillende toestanden. Het Rapport ad hoc had den wenk gegeven, dat de Classes door hare kerkvisitatoren de handen der kerkeraden zouden sterken om voortgang te maken in deze zaak, en de Synode had dit als besluit aanvaard, bl. 60 der Acta.

Nog staande de Synode werd protest aangeteekend door de deputaten van twee der vijftien Classes der kerkengroep: „Wij hebben nog geen bewijs, dat de Schrift deze Absolutie eischt”. Van Classis Hudson's instructie werd aangehaald: „De Schrift eischt geenszins om hiervoor (Absolutie) zulk een formeel punt te maken, haast alsof het een sacrament ware”. Classis Illinois had reeds lang en breed bezwaar geopenbaard.

En het duurde niet lang of vele stemmen verhieven zich tegen de synodale actie.

Reeds in „The Banner” van 18 Mei had schrijver dezes zich aangesloten bij de instructie van Classis Hudson. Hij waarschuwd tegen het gevaar van formalisme. Het volk zou gewoon worden aan de Absolutie. Hij beweerde dat de Kerkhistorie leerde,

dat toename van liturgische formules als regel en uiteindelijk, de geestelijke gevoeligheid doodde in plaats van den waren geest van eeredienst te verbeteren. „We behooren langzaam voort te varen en zoo weinig mogelijk nieuwigheden in te voeren”. Na de sluiting der Synode vroeg schrijver dezes in een editorial in „The Banner” van 21 Sept. 1928: „Is de Synode niet te haastig geweest? Ware het niet beter geweest het onderhavig voorstel eerst den kerkeraden en Classes voor te leggen? Drie Classes hadden zich er reeds tegen verklaard — een vijfde deel der kerkengroep. Had men gerekend met de kracht der traditie? De vaders der Afscheiding hadden het steeds gedaan zonder Confessie en Absolutie. De Generale Synode van Utrecht had de zaak laten vallen. Had de Synode van 1928 dus niet te veel haast gemaakt? In „The Banner” van 28 Sept. vroeg hij verder: of deze synodale actie het welzijn der kerken niet in gevaar bracht, en of het gevaar van formalisme niet dreigde als gevolg. Wederom: „Leidt de invoering van de Absolutie ons niet weg van de Gereformeerde fundamentele waarheid dat het in werkelijkheid de sleutel is van de prediking des Woords om het koninkrijk der hemelen te openen? Hebben we wel genoeg, volgens afspraak over zulke zaken, geraadpleegd met onze Correspondentkerken, met name met de Nederl. Gereformeerde Kerken? We vroegen tenslotte: „Broeders, is het niet beter dat we deze dingen laten varen.” (Eng.: „Brethren, had we not better drop these things?”)

Schrijver dezes kreeg al spoedig een bescheid op zijne vragen. Een uitbrander! Ondertekend door vier der zeven deputaten ad hoc, verscheen er een lang stuk in „The Banner” van 5 Oct. 1928. Zijne vragen werden beschouwd als een aanval (attack) op synodale besluiten. Blijkbaar vergetend wat er in Mei door hem geschreven was, kon men niet verstaan dat hij nu, na de Synode, had geschreven, de Kerk in gevaar brengend, tienmaal meer dan het genomen besluit, door zijne „ill-timed and ill-advised editorials”. De oorlog was over. Waarom nu nog haast gemaakt met het vuren van twee „big Berthas”? Verder werd beweerd, dat de aangenomen Orde juist bedoeld was, om het gevreesde formalisme tegen te gaan. Het werd niet toegestemd, dat de invoering der Orde zou wegvoeren van het gebruik des Sleutels der prediking. Het overleggen met Correspondentkerken zou de zaak eindeloos vertragen.

En reeds was eerder in dit stuk de vraag gedaan of des editor's vraag — of het niet beter was de zaak te laten varen — geen geest van insubordinatie kweekte? Met klem van redenen verweerden de deputaten zich aldus, en evenzeer in hun rapport voor de Synode van 1930. Doch op die kerkelijke vergadering kwamen zoovele protesten van allerlei kerkelijke lichamen, dat ten slotte de Belijdenis van zonde en de Absolutie (later genoemd Assurance of Pardon) uit het ontwerp werden uitgelicht. Wel zijn er nog enkele Engelsch sprekende kerken die de beide elementen gebruiken, doch officieel geldt nu de volgende Orde voor den eersten dienst:

- 1) Votum.
- 2) Salutation OR 2) Invocation or Votum.
- 3) Psalm.
- 4) Reading of the Law.
- 5) Psalm of consecration and devotion.
- 6) Prayer (including element of confession and concluding with the Lord's Prayer).
- 7) Offering and Psalm.
- 8) Offertory Prayer (optional).
- 9) Scripture Lesson.
- 10) Sermon (including declaration of pardon).
- 11) Prayer.
- 12) Psalm (with or without Doxology).
- 13) Benediction.
- 14) Doxology (if desired here).

Tentatief is het volgende in gebruik voor den tweeden dienst:

- 1) Votum.
- 2) Salutation OR 2) Invocation or Votum.
- 3) Doxology.
- 4) Apostles Creed (optional).
- 5) Praise Selection from Scripture.
- 6) Psalm of Praise.
- 7) Gloria Patri.
- 8) General Prayer, concluded with the Lord's Prayer.
- 9) Offering and Psalm.
- 10) Offertory Prayer (optional).
- 11) Scripture Lesson.
- 12) Sermon.
- 13) Prayer.
- 14) Response (optional).
- 15) Psalm (with or without Doxology).
- 16) Benediction.
- 17) Doxology (if desired here).

Enkele kerken hebben de no's 5 en 6 van den tweeden dienst laten vallen, wat o.i. aanbeveling verdient.

Bovengenoemde twee ontwerpen zijn tegenwoordig in gebruik in de meeste, doch nog niet in alle onzer Engelsch sprekende kerken.

En in het algemeen geven ze voldoening, vooral omdat de gemeente er meer actief deel aan neemt. Wat onze kerken betreft die nog steeds gebruik maken van het Nederlandsch of van het Duitsch in den eeredienst, houdt men zich als regel nog aan de oude orde vanuit Europa medegenomen.

En nu, om tot het begin van ons eerste artikel over dit onderwerp („De Reformatie” van 30 Dec. 1932) terug te keeren, en in alle bescheidenheid, de vragen herhaald die we stelden: Is het door de Nederlandsche deputaten voorgestelde (wat weinig nieuws bevat) nu werkelijk bevredigend voor oud en jong, gezien wat vroegere Generale Synodes daaromtrent constateerden? Is met name de deelname der gemeente (zooals nu voorgesteld) niet te gering? Is de lezing der Heilige Schrift (naar dit ontwerp) niet te ver verwijderd van de bediening van datzelfde Woord?

Ook met het oog op het zeer weinige dat er overbleef van het ontwerp van 1923: is er wellicht wat te leeren uit de door ons geschetste ervaringen der Geref. Kerken in Noord-Amerika?

HENRY BEETS.

Grand Rapids, Mich. 1 Febr. 1933.

ZENDING EN EVANGELISATIE

De Jongelingsvereniging en de Zending.

Wij vinden aanleiding tot het schrijven van dit artikel in een ons toegezonden boekje van de hand van ds van den Brink, uitgegeven bij het „Bonds-bureau te Amersfoort”:

In dit boekje heeft ds van den Brink, die kort geleden naar Indië vertrok, om te Celebes te arbeiden, eerst zijn referaat gegeven over bovengenoemd onderwerp; vervolgens behandelt hij in een 18 schetsen de zending.

Om de belangrijkheid van het onderwerp geven wij niet een korte recensie onder „Boek aankondiging”, maar wijden er een apart artikel aan. Ook daaruit kan zoowel de geachte schrijver als het Bonds-bureau onzer jongelingsverenigingen afleiden, dat wij met de noodige belangstelling en ernst nota van deze schetsen hebben genomen.

Wij spraken van een belangrijk onderwerp. Inderdaad, het is van het hoogste belang, dat onze kerken in het algemeen en onze jonge menschen in het bijzonder op de hoogte komen en blijven van onze zending. Het staat wel vast, dat ons Zendingsblad niet voldoende is. De zending moet als „vak” bestudeerd worden, en daartoe zijn onze jeugdverenigingen de aangewezen organen.

Dat de zending op het rooster van onze jongelingsverenigingen thuis behoort, wordt niet meer betwijfeld.

De moeilijkheid is echter, hoe de zending te behandelen.

Immers, er kan niet teveel tijd aan besteed worden. Ds van den Brink noemt geen tijd; wij hebben vroeger in een referaat over hetzelfde onderwerp gesproken van eenmaal in de zes weken; immers, het rooster is reeds overladen; en het kan voldoende worden geacht, als men in drie jaar dit vak „af” handelt.

Bovendien worden de noodige bronnen gemist; tenminste er is niet één bepaald boek over de zending, gelijk men heeft over de Kerkgeschiedenis enz., waarnaar in de schetsen kan worden verwezen. Van alle kanten moet dus stof worden verzameld. En is dit mogelijk? Ds van den Brink verwijst herhaaldelijk naar De Macedoniër. Maar ik betwijfel, of in vele bibliotheken onzer verenigingen de Macedoniër aanwezig is. Bij andere vakken gaat men meermalen torleen bij den plaatselijken predikant; maar hoevele predikanten hebben al de jaargangen van dit zendings-tijdschrift? Men hebbe in dezen geen illusies! Het eenige wat er op zit, is nummers ter leen vragen bij het Zendingsbureau; maar hoe moet het, als alle verenigingen trouw zijn in de behandeling van het vak zending? Zal dan het bureau aan de aanvragen kunnen voldoen?

Wij noemen maar een voorbeeld. Doch er zijn meer bezwaren. Het is een eigenaardig, maar niettemin algemeen feit, dat de zending verreweg de meeste leden der jongelingsverenigingen niet aantrekt; men kiest dan ook dikwijls dezelfde personen, van wie bekend is, dat zij voor dit vak wat voelen. Het zal dus noodzakelijk zijn het allen te doen verstaan, dat kennis der zending voor allen plicht is; en tevens, dat in dit vak zaken aan de orde worden gesteld, die waarlijk interessant mogen worden genoemd, en vooral voor jonge menschen aantrekkelijk zijn in de hoogste mate.

Elke poging nu, om onze jongelingsverenigingen te helpen bij de behandeling van de zending, moet worden toegejuicht. Bezwaren zijn er, om te worden overwonnen.

Zulk een poging heeft ds van den Brink gewaagd. Of hij geslaagd is?

Laten wij eerst enkele opmerkingen maken over zijn referaat. Dit bevat zeer veel goeds, en de jongelingen zullen goed doen het met aandacht te lezen. Niet geheel juist is het zeggen op bl. 7: „En eerst de Chr. Geref. Kerk en daarna de Geref. Kerken na 1892...”; hij schrijft in schets V anders, waar hij de Geref. Zend. Vereen. noemt. Het was o.i. gewenscht geweest, dat hij bij het noemen der bronnen op bl. 11 had laten uit-

komen, dat trouwbaar z. Khun „Het t. beschouwing in allen deel Wielenga he ingaande pri ken van dr / ten met oord

Op bl. 12 zondingskaar zullen word verkrijgbaar atlasje zijn haer gesteld

Over den zeggen. Ds

„Men beme schenatische

nieuwe leid

van een lei

studie bevo

form ook l

recht, wat

hij tracht t

te richten, h

te behand

die ons hie

lingen den

de schets h

dan zullen

zelfstandig

Bezien w

Allereerst

geeft, welke

zijn gewijd.

Hier moe

Hij begin

ware o.i. b

gegeven ha

dat ware o

met zijn eig

zending lig

hij had da

Heilige Sel

nemen.

Als over

reformatiet

mund Lult

in den arbe

Europa bel

geschieden

verband tu

indien in d

Germanen

een Bonifa

een eenling

De volge

O. I. Comj

zending (d

dingsterre

dat hij niet

zending be

stige leent

„Gegstees

keerd; hij

der genoot

heeft over

treffelijke

de Moham

Heidenen

werk werd

kerkelijke

op Midden

Na de b

terreinen

Conferenti

ken in Ned

die kerken

van ds Pe

„Hoe zoo?

verzeild r

tenclub, di

heeft”. J

in Ned. O

zegt ervan

toekomstig

Inderdaad,

thuis. De

de Genoot

Ten twe

inrichting

beelden ge

arbeidsme

zending in

haar meth

zending! E

Mission; c

En dan

na stad, e

gaat tegen

niet aan c

gemeente

Paulus?

de Brieve

pers? Hie

Neem

Zuiden. H

lijk. Daar